

IZHAJA VSARI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Posamične številke se prodajajo po 3 nč., (6 stotink)
v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu,
Ajdovščini, Postojni, Dornuergu, Solkanu itd.
CENE OGLASOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke
24 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 20 stotink;
za osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
daljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
40 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelek uprave
Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 20, pol leta 2-60
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana
pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik S. ŠTEFAN GODINA. Lastnik
konsorcij lista „Edinost“ — Natisnila tiskarna konsorcija
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštuo-branilnični račun št. 841-652.
Telefon štov. 1157

Astrijska zbornica

Debata o nujnem predlogu posl. Masaryka.
Govor dra. Rybára.

DUNAJ 4. Na današnji seji je minister-
ski predsednik predložil zbornico novoimeno-
vanega ministra za deželno branbo FML
Georgi, kateremu so od mnogih strani čestit-
ali. — Zbornica je nadaljevala debato o
nujnem predlogu posl. Masaryka.

V debato o nujnem predlogu posl. Ma-
saryka glede napadov na vseučilišča je pose-
gel tudi posl. Rybár. (Opomba ured.: Ko-
responderenčni biro poroča sicer, da je govoril
Hribar; nam pa je znano, da se je pri-
glasil za besedo dr. Rybár. Mogoče je to-
rej, da se gre tu za pomoto. Koresp. biro,
na katerega smo se obrnili radi pojasnil trdi
sicer, da je bilo telefonirano ime Hribarja,
mi pa vendar ostajemo pri tem, da je govornik
zares dr. Rybár). Dr. Rybár je podal
najprej zgodovinski pregled o položaju Jugo-
slovanov, ki so bili od nekdaj ena najve-
stejših in najtrših opor dinastije in so varo-
vali avstrijsko državno idejo. Vedno pa so
našli le razburjenje, ako so za se zahtevali
ozire. Tako se godi tudi sedaj, ko se jih iz-
roči na milost in nemilost Madjarom. Go-
vornik zavrača Jugoslovanom storjeno očita-
nje, da obstruirajo; saj so celó vladne stranke
stavile nujne predloge, dočim Jugoslovani
nisu predložili nikakega. Le poedini člani Ju-
goslovanskega kluba so podpisali predlog Hli-
bovickega, ki je datiran z dnem 4. julija,
korej ko ni bilo še obstrukcije. To se je zlo-
rabilo za to, da se je brojavilo imena teh po-
slancev na vse provincijalne časopise v svrhu,
da se jih postavi na sramotni steber. Izjavil
je, da njegova stranka se ne bori proti na-
godbi iz opozicije, in protestira energično
proti tlaku, ki se ga hoče izvrševati na nji-
hovo mišljenje. Govornik je spomnil na pro-
test proti protipoljskim predlogom in rekel, da
nastop zbornice v prid zatiranim Hrvatom bi
imel tudi gotovo dober učinek. Govornik je
na to spregovoril o nujnem predlogu Masary-
kovem in izjavil, da, ako bi isti hotel pro-
vzročiti le manifestacijo za svobodo vere in
vesti, bi Jugoslovani potem radi zanj glas-
vali. Ker se painterpretira predlog kakor protest
proti očitjanju nestrpnosti, mora govornik ka-
kor narodni Slovan nastopiti proti temu pre-
dlogu, ker to očitjanje je popolnoma opravi-
čeno, zlasti glede nemških vseučilišč, kjer
ravno nemški dijaki najhujše zatlačujejo Slo-
vane. — Govornik je spomnil na razne de-
monstracije proti slovanskim dijakom in pro-
fesorjem.

Tudi večina nemških profesorjev je nav-
dahnjena z nacionalno nestrpnostjo proti
Slovanom. Govornik predbaciva Židom, da
so vedno podpihovali sovraštvo Nemcev do
Slovanov. Nemci pa nočejo dovoliti Slovanom
niti enega vseučilišča. Slovani zahtevajo pred
vsem, kar potrebujejo za življenje; oni se
borijo za svoj obstoj. (Zivahna pohvala.)

Posl. Redlich je izpodbijal očitjanje
o prenapolnjenju vseučilišč s židovskimi pro-
fesorji.

Posl. Glabinski je izjavil imenom
poljskega kluba, da bo glasoval za nujnost.
Generalnimi govorniki sta bila izvoljena
Krek contra in Pernersdorfer pro.

Posl. Pernersdorfer govori v prid
ločitvi cerkve od države.

Posl. Krek je rekel, da hoče liberalna
javnost inscenirati s Masarykovim predlogom
nekako ouverturo francoske politike. Ne na

političnem polju, ampak na kulturnem pribori-
ju si katoliki vseučilišče. Pozivlje katoliške
dijake, naj si z učenostjo priboré profesure
na vseučiliščih.

Po sklepnem govoru posl. Masaryka
je bila razprava prekinjena ob 8. in tri četrti.
Prihodnja seja jutri.

Belokranjska in dalmatinska železnica

DUNAJ 4. Poročilo železniškega odseka
o belokranjski in dalmatinski železnici se je
danes razdelilo. Poročilo je sestavil referent
posl. Ivan Hribar.

OGRSKA ZBORNICA.

BUDIMPEŠTA 4. Zbornica je nadalje-
vala debato o nagodbenem pooblastilnem
zakonu. — Posl. Vlad (Romun) je predlogo
odklonil, ker niso interesi Ogrske po pogodbi
dovolj zajamčeni. — Posl. Šurmin je govoril
hrvatski. Govornik je tudi predlogo odklonil.

Posl. Šurmin je govoril 3 in pol ure
hrvatski ter je na koncu svojega govora stav-
il predlog, naj zbornica izvoli odsek 15
členov, ki naj zbornico vnovič poroča o vseh
nagodbenih predlogah. Na to je bila razprava
prekinjena.

Na to so sledile interpelacije. Posl. Popović
(Hrvat) je v madjarskem jeziku interpeliral o
poročilu listov, češ da je včeraj ministerki
predsednik v kuloarjih zbornice izjavil, da
noče z resolucijonasi več razpravljati, marveč
da jih hoče uničiti. Govornik je napadal
vlado radi sklicanja hrvatskega sabora, ki je
je označil kakor protuzakonito. Zavaroval se je
proti temu, da je ministerki predsednik
označil hrvatske poslance kakor ilirske sa-
njače. Hrvatje izpolnjujejo vestno svojo službo
in bodočnost pokaže, da so prav postopali.
Pride čas, ko jim dajo prav tudi Madjari.

Ministerki predsednik dr. Wekerle je
izjavil, da ne more biti odgovoren za poročila
posamičnih listov. Odgovarjati more le za to,
kar je rekel tukaj ali drugod v službenem
svojevstvu. Besedi „ilirski sanjači“, da besedo
„ilirski“, ni niti rabil, toda on trdi, da je
jugoslovanskih sanjačev. Da to dokaže, ni mu
treba drugzega, nego da opozori na to, da so
gospodje v neprestani stiki z državljani dru-
gih držav (Klici: Tako je!), da z njimi ne-
prestano konferirajo ter uravnavajo svoje
vedenje tukaj po vsespahih teh konferenc, ozi-
roma hočejo tamkaj vplivati na postopanje
onih drugih. Gospodje poslanci ne bodo ta-
jili, da so to storili, oziroma da so nekateri
izmed njih to storili. Vsako nedeljo in pra-
znik se ti sestanki ponavljajo, bodisi tukaj ali
pa na Dunaju in ponovila so se tudi v zad-
njih dneh. Kar se tiče trditve, da je on, mi-
nisterki predsednik, rekel, da hoče resoluci-
jonaško stranko uničiti, je njegovo izjavo
razumeti tako, da hoče to stranko politično
onemogočiti; to ni le njegova želja, ampak
tudi njegova dolžnost. Tega ni možno doseči
na drug način, kakor ustavnim potom, to je
z novimi volitvami. Hrvatski sabor je sklican
na 12. t. m. Sabor ni bil sklican v minolem
poletju, ker so se poslanci tukaj tako vedli,
da ni to moglo jamčiti, da bi bil mogel sabor
vspešno delovati. Mi smo sklicali sabor, ker
nočemo vzeti zastopstvu Hrvatske pravice, da
sklepajo o svojem proračunu oziroma da do-
volijo vladi indemiteto. Ako se gospodom
poslancem dopada že mesece obstruirati in
tako onemogočiti izvršetak naših razprav, tako
da ne utegnemo rešiti niti specijelno ogrskih
stvari, potem ne morete iz tega kovati proti
nam orožje, da smo mi sklicali sabor protu-

ustavno. Take protuustavne interpelacije ne
morem vsprejeti. (Pritrjevanje.) Naša hrvatska
politika hoče gospodom poslancem omogočiti
ustavni režim. Ako se to ne posreči, si bomo
prizadevali, ne oziraje se na gospode po-
slance, da dobimo na podlagi ogrsko-hrvatske
nagodbe tako hrvatsko večino, ki omogoči
ustavni režim. (Pritrjevanje.) Ako ta prizade-
vanja ne dovedejo do cilja, ne zapustimo vzlic
temu podlage ogrsko-hrvatske nagodbe, mar-
več hočemo nadaljevati vlado tako dolgo,
dokler ne bo javno mnenje na Hrvatskem
več tako terorizirano, da bo na Hrvatskem
možna vlada na podlagi nagodbe. (Pritrje-
vanje.) Ko je posl. Popović odvrnil, je bil
odgovor ministra vsprejet na znanje in potem
seja zaključena. Prihodnja seja jutri.

Knez Lobkovic odstopi.

PRAGA 4. V začetku današnje seje de-
želnega odbora je viši deželni maršal knez
Lobkovic izjavil, da poteče dne 13. t. m.
njegova službena doba in da položi radi tega
svojo službo v cesarjeve roke. Nadalje je
rekel, da bo opravljal svojo službo do 10.
t. m. in da mu bo še možno posloviti se od
členov deželnega odbora.

Maroko.

PARIZ 4. General Liautay poroča, da
je bil sinoči nek mali transport s živili na-
paden med Bab el Haja in reduto Martin-
prey. Pri napadu je bil en francoski voznik
ubit.

MADRID 4. Iz Melile poročajo: Cesar-
ske čete so sinoči napadle upornike pri
Marhiki. Uporniki so imeli velike izgube.
Parnik „Saida“ je podpiral cesarske čete s
streljanjem iz topov. Dve sili sta bili razde-
jani. Sodi se, da se boj danes obnovi.

Zrakoplov „Patrie“.

LONDON 4. Ni res, da so pri Glas-
gou videli zrakoplov „Patrie“.

Španka kraljeva dvojica.

LONDON 4. Španski kralj in kraljica
sta danes na vojni ladiji „Renoven“ iz Ports-
moutha odpotovala v La Rochelle, da se od-
tamkaj podata v San Sebastian.

Nesreča na železnici.

GLASGOW 4. Blizo Paisleya je skočil
s tira neki osebni vlak ter je zapeljal v de-
lavce, ki so polagali tračnice. Usmrtenih je
bilo 7 delavcev.

Poročilo Roosevelta.

WASHINGTON 4. V poročilu predse-
dnika Roosevelta se med drugim glasi: Nikdar
ni bilo velikega naroda, da bi bil toliko časa
imel razmerno tako malo redno vojsko.
Spremnost vojske in sestava iste sta večja,
nego kedaj prej, a ni dovolj častnikov in
moštva, tako da bi se moralo dolgotrajno
vojno izbojevati z dobrovoljci. Redna vojska
bi morala biti pa močna dovolj, da zamore
zadovoljiti vsaki potrebi. Poročilo nadalje
pravi: Kakor je haazka konferenca po-
kazala, ne smemo polagati naših nad, da se
ohrani mir, na kake mednarodne skiepe o
razoroženju. Zato bi bilo nes pametno, ako bi
ustavili gradnjo brodovja. Glede unanjih od-
nošavej izjavlja poročilo, da je svrha politike
združenih držav nesebično pomagati drugim
narodom, kjer ne bi taka pomoč izgledala
kakor umešavanja. Poročilo omenja tarifne
pogodbe z Nemčijo, ki ostane začasno v vel-
javi do 30. junija 1908 ter zaključuje z na-
glašenjem prijateljskih razmer med Združenimi
državami in Meksiko.

Med tem ko je častnik še klel in besnel
in zugal pokončati vso Sotesko, je priteklo
nekaj vojakov in naznanilo beg njihovega
jetnika, ki so ga bili opazili še-le zdaj.

Častnik je hitel takoj na lice mesta,
videl odprto okno in je uganil takoj zvezo
med begom in umorom.

Očeta Kosa je jezila „neumnost“, kakor
je imenoval Dominikov čin.

„Zdaj je ta bedak pokvaril vse,“ je
dejal po tihem hčeri in nevoljno zmajeval glavo.

Ta se je tresla kakor trepetlika. Oče
sicer ni slutil njene sokrivde, a trepetala je
pred tem, kar je imelo priti zdaj.

In imela je vzroka trepetati, kajti čast-
nik je bil strašen v svoji besnosti. „Ta
lopov!“ je kričal ves iz sebe. „Gotovo je že
v gozdu, a moram ga imeti zopet, ali pa se
bo pokorila cela vas!“

Potem se je obrnil k mlinarju: „Kam
ste ga skrili? Povejte! Vun z njim! Vi mo-
rate vedeti, kje tiči!“

Mlinar je pokazal na gozdove, ki so se
iztegali v nedogled, in odvrnil po svoji mirni
navadi: „Kako hočete najti tu notri člo-
veka?“

„Je pač kotov in skrivališč, ki so vam
vsem znani. Pošljem deset mož iskat ga in
Vi jim bodete za vodnika.“

Atentat na moskovskega generalnega guvernerja.

MOSKVA 4. (Petr. brz. ag.) Neka žen-
ska je danes opoludne izvršila atentat z
bombo na generalnega guvernerja Herschel-
manna, ko se je peljal po mestu. Her-
schelmann ni bil poškodovan, ubiti so pa
bili konji njegove kočije. Zločinko, ki je
bila ranjena, so prejali.

MOSKVA 4. (Petr. brz. ag.) Žensko, ki
je danes opoludne izvršila atentat z bombo
na generalnega guvernerja Herschelmann, so
oddali v bolnišnico. Ko so jo prinesli v bol-
nišnico, je še komaj dihala. Kočijaž je bil
ranjen od koščekov bombe. Konji so bili
raztrgani na kosce.

Bojkot pruskega blaga.

VARŠAVA 4. Tudi v Ruski Poljski se
pripravljajo na bojkot pruskega blaga.

Pripravljen atentat.

PETROGRAD 4. Iz policijskih krogov
poročajo, da so na prvega prokuratorja naj-
višega sodišča, Kamišenskega pripravljali te-
rorističen atentat, ki se ga je preprečilo.
Kamišenski ne vsprejema več nobene osebe.

Duma.

PETROGRAD 4. Večerna seja dume je
trajala do 12. in pol ure po noči. Zbornica
je nadaljevala debato o vladni izjavi. Pri-
hodnja seja v četrtek.

Proti židovskim dijakom.

KIJEV 4. Ker so vseučilišče zaprli, je
ukazal generalni guverner izgnati iz mesta vse
židovske dijake.

Taft v Petrogradu.

PETROGRAD 4. Ameriški vojni minister
Taft je imel na nekem njemu na čast prire-
jenem banketu govor, v katerem je rekel, da
so vse govornice o njegovi morebitni misiji v
Rusiji neosnovane. On se preko Sibirije vrača
iz Rusije. Ta pot ni daljša nego ona preko
Tihega Oceana. Taft je nagnušal, da je bil
prisrčno vsprejet. Prosil je za avdienco pri
carju, da se osebno zahvali za vsprejem in
ga zagotovi, da ameriško ljudstvo želi blagor
in srečo Rusije. Vojni minister Taft je ko-
nečno napil carju.

Bosanske razmere.

Srbska narodna skupščina v Sarajevu.

Vse več ne-le avstrijsko, ampak sploh
evropsko časopisje pečalo se je v zadnjem
času z razmerami v Bosni in Hercegovini.
Povod temu dalo je zborovanje, na katerem
so se pod imenom „srbska narodna skup-
ščina“ zbrali izvoljeni zastopniki srbskega
naroda iz vse Bosne in Hercegovine, da do-
ločijo program za srbsko narodno stranko v
teh deželah. To nikakor ni bilo kako nav-
adno zborovanje zaupnih mož, ampak pravi-
cati parlament, v katerem je bila zastopana
velika večina srbskega naroda Bosne in
Hercegovine. „B. Post“ je imenovala skupščino
„das bosnische Rumpfparlament“. Skupščina
se je tudi konstituirala kakor kak pravičen
parlament, debate so se vršile na povsem
parlamentaristiški način, pa zato ni čudo, če je
javnost obrnila sklepom tega zborovanja naj-
več pažnjo. Tudi „Edinost“ je že prinesla
na tem zborovanju določeni program. In
sedaj vrši le svojo dolžnost, če se malo ob-
širneje pobavi s tem programom in to z
onim delom, ki se tiče državnopravnega po-
ložaja teh dežel.

Pred vsem treba omeniti, da je sklep, s
katerim se priznavata Bosna in Hercegovina

„Prav rad, samo trajati utegne kakšev
teden, predno pretaknemo vse gozde po
okolici.“

Mirnost starega je razburjala častnika
toliko bolj, ko je izprevidel, da bi bilo to
iskanje vsekakor smešno. Slučajno je pal
zdaj njegov pogled na Franico, na katere
obličju je bil zapisan razločno smrtni strah.
Gledal jo je nekaj časa, potem so se uprle
njegove oči zopet v očeta, in naekrat je
vprašal:

„Ali ni bil fant ljubi Vaše hčere?“
Stari je poblebel in trenutek je izgle-
dalo, kakor da se hoče zagnati na tujca, ki
ga je žalil na časti, a premagal se je in je
molčal; Franica si je zakrila obraz z obema
rokama.

„Da, tako je,“ je nadaljeval Prus, „in
eden vaju mu je pomagal bežati, vidva sta
njegova sokrivca. Vprašam vaju zadnjikrat,
ali ga hočete izročiti ali ne?“

Mlinar še vedno ni dal odgovora, stal je
obrnjen strani in gledal ravnodušno v da-
ljava, kakor da ga častnikovo govorjenje
čisto nič ne briga. To je tega razkačilo do
skrajnosti.

„Dobro torej,“ je zaklical, „tedaj bodete
Vi na njegovem mestu ustreljeni!“

(Dalje.)

PODLISTEK 10

Naskok na mlin.

Povest iz nemško-francoske vojne.

Emile Zola.

IV.

Ko je zazoril dan, je udarilo glasno
vpitje na Franico uho. Prišel je oče in od-
klenil njena vrata in odšla je na dvorišče.
Bila je zelo bleda, a popolnoma mirna. Ko
pa je zagledala mrto truplo pruskega vo-
jaka, ki so ga bili položili tovariši skrbno na
razgrnjen plašč, se ni mogla ubraniti, da bi
se ne bila stresla.

Okoli mrliča so stali vojaki, ki so sila
razburjeno mahali z rokami in kričali. Krčili
so pesti in jih grozeče vihteli proti vasi.

Častnik je velel poklicati mlinarja.

„Vi ste župan tukaj,“ je dejal in njegov
glas je bil hripav od srda; „našli smo enega
naših umorjenega na dragi reke; Vi mi mo-
rate pomagati dobiti morilca, ki svoji kazni
ne uide in ta bo služila v svarilen vzgled,
dam vam na to svojo besedo!“

„Bom že storil svoje,“ je odgovoril mli-
nar mirno kakor po navadi, „a kar tako
lahko ga pač ne bo najti.“

Častnik se je sklonil k mrtvecu, priv-
zdignil konec plašča, ki ga je pokrival, in
razgalil strašno rano na vratu, v kateri je še
tičal nož.

„Poglejte si nož,“ je dejal častnik,
„morda vam utegne služiti pri Vaših zasle-
dovanjih.“

Stari se je prestrašil, a se takoj zbral in
rekel popolnoma mirno:

„To je čisto navaden kuhinjski nož,
kakor jih imajo tu pri nas vsi ljudje. Sicer
pa — morda je storil fant sam — to se
že zgodi, da se kdo iz straha pred bitko
konča sam.“

„Molčite,“ se je zadril častnik ves divji.
„Res, zaslužite, da vam zažgem vašo vas na
vseh štirih koncih!“

K sreči je bil tako razburjen, da ni za-
pazil Franicine prepadenosti. Sesedla se je
bila na kamnito klop in ni mogla odmakniti
pogleda od mrliča, ki je ležal na tleh skoro
pri njenih nogah. Bil je velik, lep fant, ki je
s svojimi plavimi lasmi bil podoben Dominiku
in ta podobnost ji je presunila srce. Morda
je imel tudi on doma nevesto, ki je po njem
hrepnela, za njim jokala. In zdaj je bil
mrtev; ah, in spoznala je nož le predobro —
bil je njen, ki ga je bila dala Dominiku, in
ona morilka!

kakor sestavna dela turškega cesarstva, plod kompromisa. V načrtu programa, ki je bil predložen skupščini, poudarjala se je suverenost sultana, čemur so se pa južno-hercegoviški predstavniki (členi skupščine) odločno uprli, tako, da je bila dotična točka predelana v smislu, da se deželi priznava kakor sestavna dela turškega cesarstva, kar odgovarja intencijam večine, a je tudi manjšina zamogla glasovati za to. Da Bosna in Hercegovina ob sedanjem državnopravnem položaju „de jure“ še vedno pripadata k turški državi, to stoji izven vsake diskusije. Vendar je jasno, da skupščina ni mislila resno s to pripadnostjo k turški državi, ampak je smatrala ta sklep le kakor koncesijo mohamedancem, s katerimi postopajo Srbi složno na vseh javnih političkih nastopih. Gre torej v prvi vrsti za vprašanje uvedanja parlamentarizma, ker bi bilo z uvedanjem parlamentarne vladne oblike samo ob sebi rešeno tudi vprašanje o državno-pravni pripadnosti. Ako se uvede parlamentarizem v sedanjem stanju dežel, pripoznano bi bilo s tem, da je avstrijska uprava dovršila misljo ki jej je bila poverjena od veselil. Naravna posledica temu bi bila, da avstrijski vojniki in uradniki zapustijo deželo. To pa je glavni razlog, da deželi še danes ni nista parlamenta, dočim se je od strani oficijozov vedno poudarjalo, da deželi še nista zreli za parlamentarno vladno obliko.

No, da ta trditve ne velja, dokazali so ravno dogodki sedanjega časa. To je dokazala srbska narodna skupščina v Sarajevu vspricho katere je ista „Bosnische Post“, ki povdarja sicer ob vsaki priliki, da treba v Bosni in Hercegovini strogo vladati, izjavila, da ne more odreči občudovanja uzorni organizaciji Srbov v Bosni in Hercegovini. To so dokazale občinske volitve v Mostaru, kjer se je od 1619 opravičenih volitev vdeležilo voltev 1485 volitev, to je 92%! In to vse ob najlepšem redu! To so dokazale volitve v občinske zastope tudi po drugih občinah in je jasno, da je daljna absolutistična vladna oblika v deželi povsem nepotrebna in nemogućna. Zato je tudi bilo nedavno temu citati v nekem angleškem listu, da se veselite pečajto z vprašanjem avtonomije teh dežel. „Bosnische Post“ sama si ne more več pomagati z izgovorom, da deželi še nista zreli za avtonomijo, pa je zato pisala, da treba deželi najprvo anektirati, a potem šele da bo možno govoriti o uvedanju parlamentarizma! Dotični članek v „Bosnische Post“ prinesli so različni večji listi, ki so povdarjali, da je „B. P.“ glasilo bosanske vlade, na kar je došel točno dementi, češ, „Bosnische Post“ ni v nikakoli zvezi ni z deželno vlado za Bosno in Hercegovino, niti s skupino ministerstvom! To se je trdilo kljub temu, da v Bosni vsako pozna notorične zveze vlade s tem listom. No, vlada je potom „Bosnische Post“ puskusila, kak utis bi njena namera napravila na veselile! In ker so te veselile dale dunajskim gospodom na Ballplatzu umeti, da še ni primerem čas za aneksijo, evo — dementi!!

Navstaja torej vprašanje: kaj sedaj? Vladanje sedanjim načinom je trajno dalje nemožno. Uvedenje parlamentarizma ob sedanjem državnopravnem položaju bi značilo konec avstrijske misije v okupiranih deželah, a aneksiji se upirajo veselile. Vendar vzmimo tudi, da bi se v slučaju aneksije ne bilo bati mednarodnih komplikacij, je še vprašanje: ali se imata okupirani deželi pridružiti Avstriji ali Ogrski, tako zamotano, da se vidi to vprašanje že samo na sebi nerazrešljivo.

Madjari trdijo, da imajo do Bosne in Hercegovine zgodovinske pravice, Hrvatje se tudi ne odrečejo svojim pravom a obema govori Avstrija preko „Bosnische Post“: „Je suis, je reste“ (sem in ostanem).

To vse znači toliko, da je aneksija ob sedanjem dualističnem ustroju monarhije nemožna in je le čudno, da spuščta vlada po svojih organih v svet take (čeprav pozneje dementirane) želje.

Naj torej stvar obračamo in ogledujemo od katere koli strani hočemo, priti moramo do zaključka, da je edina primerna rešitev popolna avtonomija dežel. Na stališču avtonomije stoji tudi resolucijski in ako bi se v nekaterih točkah izvedla revizija programa sarajevske skupščine, mogli bi vsprejeti istega tudi Hrvatje, ker edino le ako se Hrvti in Srbi složijo, možno je upati na vapehe. A dokler bodo stali voditelji bosansko-hercegoviških Srbov na dosedanjem intransigentnem stališču, je gotovo, da ostanejo vsa njihova prizadevanja brez praktičnih uspehov.

Politika „viših obzirov“.

Beseda je znana, še preveč znana, in resnična na neizmerno škodo nas Slovanov na jugu monarhije. Z besedo o „viših obzirih“ je povedano, da se vladna politika v naših pokrajinah ne ureja se stališča potreb prebivalstva, ampak iz obzirov, ki jih ima avstrijska diplomacija radi svoje nenaravne zvezne politike tja čez preko merja adrijskega v tujo državo! Veljavnost teh „viših obzirov“ je pribita tudi v klavzulah k pogodbam med Avstro-Ogrsko in Italijo. To je konstatoval nekoč tudi poslanec Spintić v dunajskem parlamentu. A tega ne taje niti glasila italijanske vlade. Ne priznavajo sicer formalne obveze, da se bo vladna avstrijska

politika v naših pokrajinah uravnavala po zahtevah Italije — pardon: po „viših obzirih“, ali se še ponašajo in pojejo hvale italijanskemu ministru za vnanje stvari radi njegovih zaslug za stvar avstrijskih Italijanov. Neki italijanski vladni list je pisal te dni odkrito, da je Tittoni bolj služil interesom italijanske narodnosti na ozemlju habsburške monarhije, nego vsi protesti, vse deklaracije in vsi auto-da-fé italijanskih mladičev! Da avstrijski ministerski predsednik Beck in pa naučni minister Marchet — pravi rečeni italijanski list — priznavata pravico Italijanov ob vseučiliškem vprašanju in da se kazeta pripravljena popraviti krivico, je iskati vzroka tej ugodni dispoziciji v zbliznanju med Italijo in Avstro-Ogrsko, ki je je z znal doseči Tittoni, podpiran od Aehrenthala!

Prevedeno na naš siromašni slovenski jezik imamo tu pripoznanje, da je g. Tittoni varuh interesov avstrijskih Italijanov in da mu gre pri tem na roko avstrijski minister za vnanje stvari. Z drugimi besedami: avstrijska politika v naših pokrajinah se določa po „viših obzirih“, to je: po diktatih iz Italije. Žalostno dejstvo je torej, da politika takozvanih „viših obzirov“ slej ko prej ubija gospodarske in kulturne interese ter vso politično pozicijo nas Jugoslovanov! Italijani pa le kriče, da so mučeniki in helotje v tej državi!!

A ne le to, da trpimo na svojih političnih kulturnih in gospodarskih interesih. Tudi boja, ki ga morajo Jugoslovani monarhije sedaj vojevati za svoje staro pravo v cerkvi, ne bi bilo, ako bi ne bilo politike „viših obzirov“. Neki cerkveni dostojanstvenik, ki sedaj občutno poseza v politične boje na Slovenskem je to o priliki nekega pogovora odkrito pripoznal. Pripoznal je opravičenost boja za glagolico, da bi bil tudi on sam za uvedenje slovenskega bogoslužja, ali temu da so na potu „višji obziri“. To so bila ipsissima verba dotičnega cerkvenega dostojanstvenika.

G. Beck pa podaja v avstrijskem parlamentu slovesne izjave, da v razmerju med državami mora veljati kakor vrhni nedotakljivi princip, da se ena država ne utika v notranje stvari druge države. Seveda, če se avstrijski Slovani hočejo zavzeti za sokrvene mučenike v Nemčiji, je to neodpustno kršenje tega velikega principa; če pa se Italijani v Italiji ne le zavzemajo, ampak kar diktirajo svojo voljo avstrijski vladi na korist svojih avstrijskih bratov, se s tem nikakor ne krši rečeni princip, marveč se tako drzno utikanje v notranje stvari naše države še povečuje s — sodelovanjem avstrijskih ministrov za vnanje stvari.

Torej tudi v tem pogledu velja v Avstriji dvojna mera: ena za Slovane, druga za Italijane in Nemce! Nu, o vtikanju Nemcev iz rajha v Avstrijske stvari spregovorimo nekoliko jutri!

Poljska ruska šolska družba v ruski Poljski.

Glasom izvestja poljske šolske družbe v ruski Poljski, je ista v času od 1. julija 1906. pa do 1. julija 1907. zaprosila na šolskih oblastnjah dovoljenja za otvoritev 1247 novih šol. Ob enem je zaprosila za odobrenje imenovanj 316 učiteljev. Oblastnije so dovolile otvoritev 681 šol in so potrdile imenovanja 159 učiteljev. Dalje je bilo v rečeni dobi zasnovanih 505 knjižnic in 317 otroških zavetišč, a poleg teh mnogo kurzov za analfabete. Ta šolska družba šteje sedaj 116.341 členov; prispevki došli v tej dobi so iznašali 387.777 rubljev.

Velik avancement pri pošti.

Letos je prvokrat meseca decembra avanciralo mnogo poštinih uslužbencev. 260 oficijalov je bilo povišanih v višje oficijale, 220 asistentov pa imenovanih oficijali. Doslej je navadno meseca decembra avanciralo po 50 oficijalov in 100 viših oficijalov. Razun tega bo tekom meseca decembra povišanih še okoli što uradnikov v devetem, osmem in sedmem činovnem razredu (upravitelji, viši upravitelji, kontrolorji, viši kontrolorji in ravnatelji poštne urada.)

Dogodki na Hrvatskem.

Razpust sabora.

„Pesti Hirlap“ je objavil uvodni članek, v katerem se bavi z vprašanjem razpuščenja hrvatskega sabora. V članku se izvaja, da se mora hrvatsko narodno zastopstvo razpustiti že s stališča gladkega rešenja pooblastilnega zakona. Ogrskemu zakonodajstvu je onemogočeno, da bi dalje delovalo s sedanji hrvatskimi poslanci. Zastoj da je vsaki poskus, da bi se doseglo pomirjenje, ker hrvatski poslanci da delujejo proti madjarskemu jeziku in proti madjarski jedinstveni državi. Radi tega da je politično in fizično nemožno, da se z njimi sklene mir. Radi tega treba — zaključuje rečeni list — hrvatski sabor razpustiti. Članek zvršuje: Po pravici zamoremo zahtevati, da Hrvatska ne pošilja v ogrski državni zbor ljudi, ki so po polovici kmetje, ki ne umejo, kaj se tukaj govori.

Izjava delegata Supila.

Del. Supilo je izjavil nekemu sotrudniku lista „A Nap“ nastopno: Taktika dr. Wekerla nas ne zavede. Njegov načrti nas ne spravijo z našega pota. On je z jezikovnim vpra-

šanjem ustvaril tak položaj, da mi, zvesti zastopniki hrvatske politične ideje, nismo mogli drugače delati. Mi nismo mogli opustiti borbe. Ta borba je na škodo skupni hrvatski in ogrski stvari, ki nas je svoj čas približala. Kakor žuga mati otrokom z roko, tako je Wekerle pokazal stranki neodvisnosti hrvatsko strašilo ter tudi dosegel svoj cilj. Ta stranka se je prestrašila ter zbežala pod krila Wekerlova. Ta krila jo pritiskajo ter jo ovirajo v svobodnem gibanju. Ta krila ne bodo več proizvajala disidentov. Stranka dovoli Wekerlu vse: sramotno nagodbo, povišanje kvote, pozneje tudi povišanje rekrutnega kontingenta. Škoda, da ni v neodvisni stranki politika, ki bi gledal na bodočnost z višega stališča. Oni imajo malo Hrvatsko na dnevnem redu, a ta mala Hrvatska je Hanibal s katerim jih Wekerle straši in kroti. Toda Wekerle je oni pravi Hanibal, ki ob odebnavanju stranke neodvisnosti vodi posle Ogrske ter proskribira vse, ki so tako drzni, da govore resnico. Kar vidimo sedaj, je začetak konca stranke neodvisnosti. Wekerlu se je posrečilo — zaključuje Supilo — da je sprl Hrvatsko in Ogrsko, ali ni mu uspelo, da tudi nas požene v roke Avstrije.

Taktika hrvatskih delegatov.

Iz Budimpešte poročajo: Glede taktike hrvatskih delegatov ni še toliko določeno, da bi se moglo dati v javnost, ker so sklepi odvisni tudi od razvoja dogodkov, ki slede te dni. Narod more biti vendar miren, kajti stori se vse, kar je li možno, da se njegovim sovražnikom čim bolj otežaja položaj.

Sporazum med hrvatsko-srbsko koalicijo in Starčevićanci.

Iz Budimpešte javljajo: „Pester Lloyd“ poroča, da je prišlo z ozirom na sklicanje hrvatskega sabora med hrvatsko-srbsko koalicijo in starčevićansko stranko do velevažnega dogovora. Glasom tega dogovora, bodo Starčevićanci v saboru postopali sporazumno s koalicijo tako, da hrvatskim delegatom ne bo treba zapustiti Budimpešte, oziroma skupne zbornice. Dotična pogajanja med koalicijo in Starčevićanci je vodil sabski podpredsednik dr. Mile Starčević. Starčevićanci bodo sporazumno s koalicijo delali na to, da se bo sabor moral razpustiti. V tem slučaju dobe hrvatski delegatje svobodne roke, da morejo polnoštevilno nastopati v skupni zbornici v Budimpešti.

Dogodki na Ruskem.

Avdijenca Homjakova pri carju.

Iz Petrograda poročajo „Voss. Zeitung“: Avdijenca predsednika dume, Homjakova, pri carju je trajala eno uro. Car se je pri tem baje odločno izjavil proti reakcionarni agitaciji najskrajneje desnice dume.

Drobne politične vesti.

Dančenko v Budimpešti. Glasoviti ruski pisatelj in publicist Nemirovič Dančenko je došel v Budimpešto ter se vrlo zanima za spor med Hrvti in Madjari. Dančenko se hoče seznaniti tudi s hrvatskimi delegati.

Japonski poslanik odpozvan iz Washingtona. Iz Washingtona poročajo, da je japonski poslanik viskont Aoki odpozvan in da je že predložil predsedniku Rooseveltu in državnemu tajniku Rootu svoje odpozivno pismo. Zagotavlja se, da je poslanik odpozvan na Japonsko, da osebno in podrobno poroča o sedanjem položaju v Ameriki, ki je v zvezi s problemom naseljevanja Japoncev.

Druga vest iz Washingtona poroča, da ni bil Aoki definitivno odpozvan, ampak da je bil le poklican na Japonsko v osebnih stvareh.

Dnevne vesti.

„Korošec“ in „Trst“. „Mir“ se grozno huduje v svoji zadnji številki na novi list, naprednega „Korošca“. „Mir“ piše: „Jasno je tedaj, kaj pravzaprav „Korošec“ hoče: Napraviti med koroškimi Slovenci razdor in prepir, uničiti naš list „Mir“, ki ga je še ustanovil nepozabni oče koroških Slovencev Andrej Einspieler in vzeti sedanjemu političnemu vodstvu ugled pred ljudmi in mu iztrgati vaje iz rok ter tako barčico tržaške koroške slovenske politike zasukati v liberalno vodo“.

Na to pripominja „Soča“ povsem umestno: „Mi odgovarjamo „Miru“ glede Trsta z istimi besedami: „Jasno je torej, kaj pravzaprav klerikalci hočejo: napraviti med tržaškimi Slovenci razdor in prepir, uničiti list „Edinost“ in vzeti sedanjemu političnemu vodstvu ugled in mu iztrgati vaje iz rok ter tako barčico tržaške slovenske politike zasukati v brezdomovinsko, mednarodno vodo, v kateri hoče nemški škof Nagl, zagrižen nasprotnik Slovencev ribariti.“

Kakor sovražnika ljudstva napadajo sedaj od izvestne strani državnega poslanca Štrekelja, ker je glasoval za nujnost predloga proti podraževanju živil.

Sploh bi se dalo še le govoriti o tem, ali je masi slovenskega ljudstva po deželi, sosebno pa na Krasu, na škodo ali dobiček, ako so cene živilom visoke?! Morda bi prišli celo do zaključka, da je naš narod veliko bolj konsument, nego producent in da so sovražniki slovenskega ljudstva tisti, ki niso za akcijo proti podraževanju živil!!

Ali pustimo to. Prosimi bi pa gospodo od „S. L. S.“, naj nam pojasnijo, kako sodijo o poslancih Gostinčarju in Kreku, ki sta kri od njihove krvi in ki nista glasovala proti nujnosti, za katero je glasoval posl. Štrekelj?! Dejstva, da sta se absentirala, si mi ne moremo drugače tolmačiti, nego da sta bila tudi ona za nujnost, a da nista hotela z glasovanjem pokazati, da sta v nasprotju se svojimi klubovimi tovariši! Sta-li tudi Gostinčar in Krek, ki ju je volil po ogromni večini slovenski kmet, izdajalca tega kmeta?!!

Pa češki katoliško-narodni poslanci, ki so tudi — kakor poslanec Štrekelj — glasovali za nujnost rečenega predloga: soli tudi ti sovražniki in izdajice?!!

Gospoda od „S. L. S.“! Kraj vsega političnega in strankarskega boja je vendar v dolžnost nekoliko objektivnosti in pravičnosti. S takim slepim zaletavanjem se pač dosežajo hipni časnikarski efekti, se spuščajo rakete — ali dobri stvari se ne koristi prav nič.

Pojavi pangermanske hidrofobije na znanem nemškem smetišču, ki se imenuje „Deutsche Stimmen aus Krain, Triest und Küstenland“, nadaljujejo. Zadnjič so se bili spravili na infamen način nad dobročino — ravnatelj državne realke v Trstu, ker je poklical na realko nekega suplenta slovenske narodnosti. Sedaj pa vihte svoj nemški kol nad dotičnim supletom in nad — njegovima gospicama sestrama, ker sta tudi učiteljici na državni ljudski šoli v ulici Fontana!! To je že skrajna surovost in podivjanost, ki jo pa hočejo podivjanci skrivati za — pedagogična načela, češ: nemške šole so za nemški jezik! Da bi bili suroveži vsaj toliko odkritosrčni in da bi povedali, kar mislijo: ni jim samo do nemškega jezika — oni hočejo, da naj državne šole širijo njihov pangermanski duh! Zato se penijo jeze, če tudi kak Slovenec poučuje na teh šolah.

Ne ne, spoštovani oboževalci velike matere Germanije: tržaške državne ljudske šole niso bile ustanovljene s tem namenom, da bi širile nemški duh in germansko slavo, ampak ustanovljene so bile za Italijane in Slovence, da bi se na njih usposobljali za javne službe!

Ravno na takih šolah pa bi morali poučevati izključno ljudje, ki imajo tudi rečena deželna jezika popolnoma v svoji oblasti — torej Slovani in Italijani! Sedaj pa so te šole postale domena nemških učiteljev. In ti ljudje, ki jednostavno ne sodijo na te zavode, ljudje ki so le ovira na dosezanju prvotnega namena, teh šol, ljudje, s katerih nameščanjem na državne ljudske šole v Trstu se dela neprestana krivica obema avtohtonima narodnostima — ti ljudje so še tako objestni in nesramni, da kriče o krivici, ako je na te šole imenovan izjemoma kdo od njih, ki bi morali biti jedini in izključni učitelji na rečenih šolah. To so divne razmere: usiljene, ki je prišel semkaj le po krivici in nesmiselnosti vladnega zistema, besni in zasramuje domačina ter ga podi ven iz dežele!

Quousque tandem?! — kličemo danes kompetentnim faktorjem: koliko časa še bo dovoljeno to nemško besenje?!!

Ne v Ameriko! List „Hrvatska Zastava“ v Cikagju opisuje denarno krizo v Ameriki, vsled katere so propala različna podjetja ter je na tisoče in tisoče delavcev ostalo na cesti. List svetuje vsem onim, ki so se namenili v Ameriko, da svoj odhod odgodi do boljših časov, da ne padejo na breme svojih rojakov v Ameriki, ki morajo živeti danes od svojih prihrankov. Samo v državi Montana je odpuščenih z dela 10000 naših rojakov. To je bratski svet rojakom v domovini, in kdor ga posluša, ne bo mu žal. Mi pa že objavimo, kedar bo konec krize.

Imenovanje v sodni stroki. Pravni praktikant Ivan Grgurina v Trstu je imenovan avskultantom.

Nove poštne znamke. Praški listi poročajo, da se izdado, ko se spravijo iz prometa jublejske znamke, nove, na katerih bodo označbe tudi v nemških jezikih.

V odbor „kmetijske“ družbe tržaške so izvoljeni nastopni „kmetje“: Predsednikom: Leopoldo Mauroner, odborniki: Emilio conte Alberti, Spiridione cav. Clesovich, Alfredo cavaliere Cesare, Nicolo Costanzo, Giuseppe prof. Depase, Luigi Mosconi, Vito Rastelli, Giuseppe Rovis, Arturo avv. Rusconi, Giovanni cav. Scaramanga, Marco Samaja, Rodolfo de Stadler, Alessandro Schröder, Antonio avv. Volpi.

To so torej imena mož, ki naj osrečijo našega okoličanskega kmeta! Niti enega samega resničnega okoličanskega kmetovalca ni med njimi!! Saj bi se človek smejal prav od srca, če bi ne bila stvar tako žalostna. To so laška gospoda, ki si jim na eni strani niti ne sanja o položaju in potrebah našega kmeta, a na drugi strani ne morejo imeti niti srca zanj, ker so druge narodnosti. Naj se nam ne oporeka, da vlačimo politiko tudi na to polje! Saj nam govore vsakdanje izkušnje, kako vreden, da odločilen je moment narodnosti pri naših italijanskih nasprotnikih ob sedanjih nepetih narodnostnih razmerah! Nikjer in v nobenem pogledu se ne morejo odtezati vplivu tega momenta. Ta jih moti, da ne morejo biti proti človeku naše narodnosti niti objektivni in pravični, da niti ne govorimo o dobrohotnosti, ali celo o ljubezni! Od kmetijske družbe, ki jo vodijo taki — kmetovalci, ki so po svojem rojstvu in po svoji vzgoji se svojim mišljenjem in svojimi interesi prikle-

njeni na mesto, nima naša slovenska kmeto- valska okolica prav ničesar pričakovati. Za našega kmeta se more v resnici zavzemati le on, ki je vzrastel ž njim, ki živi med njim, ki pozna njega in njega potrebe, ki čuti ž njim in ga ljubi! Kaj takega se ne more reči niti o enem samem iz onih „kmetov“, ki so izvoljeni v odbor tržaške „kmetijske“ družbe!

To čutijo dobro tudi naši kmetovalci in zato se tudi izogibljejo te družbe, razun par propalih podrepanikov, ki se prodajajo za Judežev groš. Od strani vlade je neumljivo in naravnost neodpustno, da ne vidi, oziroma, da neče videti tega in da ne izvaja jedino prave in pravične konsekvence: da ne podpira izdatneje tiste družbe, ko so si jo res kmetje ustanovili in do katere imajo tudi zapuanje! Če hoče vlada res koristiti kmetijstvu po naši okolici, naj podpira družbo, ki je kmetijska po svojem delovanju, ne pa one, ki je to samo po imenu!

Okoliščani, pozor! Kakor smo naznanili v včerajšnji številki, ustanovijo se sredi tega meseca večerni šolski tečaji za odrasle moške v starosti čez 18 let pri Sv. Ivanu, in ravnokar nedejski tečaji na Opčinah in v Bazoviči. Tečaji imajo dva oddelka: za analifabete in za take, ki že znajo čitati in pisati. Oddelki pa se otvorijo le tedaj, ako se vsakega priglasijo najmanj 20 udeležnikov.

Radi tega pozivljamo vse one, ki bi hoteli obiskovati te tečaje, naj se v lastnem interesu in v interesu stvari požurijo z vpisovanjem. Isto je že pričelo in bo trajalo do 12. t. m., in sicer do 11. t. m. od 5. do 7. ure zvečer, 12. t. m. pa od 10. do 12. ure popoldne v prostorih dotičnih občinskih šol. Ad osepri.

Poštni oficijanti in aspiranti. Skupina za Trst, Primorsko in Kranjsko centralne zveze c. k. poštinih oficijantov in aspirantov Avstrijskega v Trstu je imela predsedničnem izredni občni zbor, v katerem je predsednik Kumberg poročal o neuspešni intervenciji deputacije te skupine pri ministerstvu in o jstros napadalu znanega okostenelega birokrata seka. šefa Wagnera, ki je cinično zavrnil postulate te kaste državnih uslužbencev, kojih gmotno stanje je uprav vnebojpijoče. Razni govorniki iz vrst uradnikov in uslužbencev so poudarjali popolno solidarnost z njimi in naglašali potrebo po zjedinenju raznih organizacij poštinih adeptov. Sprejeta je bila tudi resolucija v tem zmislu. Šledila je volitev novega odbora.

Poroke, rojstva in smrti. Od 24. do 30. novembra se je v tržaški mestni občini poročilo 122 parov. Rodilo se je 127 otrok in sicer 57 moških in 70 ženskih. Umrle sta 102 osebi, in to 56 moških in 46 žensk; od teh 23 izpod enega leta.

Tržaška mala kronika.

Vkradli so mu steklenico denarja. Ivan Ferluga, stanujoči v Rojanu št. 53, je skrivaj denar v neko steklenico, a to je zapiral v klet. V steklenici je bilo že 400 kron. Dne 28. m. m. jo je imel Ferluga zadnjič v rokah. A včeraj popoldne je prijavil na policijskemu komisarijatu v ulici Luigi Ricci, da me je neznan uzmovič vzel steklenico z vsem denarjem.

Oseparil je vsacega, ki je prišel ž njim v dotiko. Pred devetimi meseci je privandral v Trst 26-letni krojač Filip Carestia, doma iz Macerate v Italiji. V ponedeljek je pa Filip odšel neznanu kam. In sedaj so začele prihajati na dan razne njegove sčeparije. Zadnjih 15 dni svojega bivanja v Trstu je Filip stanoval pri Fideriku Manzetti v ulici dell' Olmo št. 12. In tekem teh 15 dni je Manzetti večkrat našel odprt kak predal ene ali druge omare. Ker je menil, da žena pozablja zapirati, jo je opozoril na to. Minole sobote sta pa zakonska Manzetti konstatovala, da jim je vkradena knjižica poštne hranilnice, glaseča se na ime Manzettijeve žene, na katero je bilo vloženi 415 kron. In ko je Filip — ki je delal doma na svojo roko — prišel domov, sta ga vprašala po knjižici. No, on je padel pred nju na kolena, jima vrnil knjižico, s katere ni bil še dvignil niti vinarja, in ju prosil, naj o tem ne povesta nikomur. Ali pozneje se je izvedelo, da Filip ni dvignil denarja iz hranilnice le zato, ker ga ni mogel. Sel je bil s knjižico na pošto-hranilnični urad in tam hotel dvigniti 40 kron. A uradnik mu je rekel, da, ker se knjižica glasi na žensko, mora priti ženska sama. Na to je on skušal priti do tega denarja se sčeparijo. Sel je k svojemu prijatelju Egistu Bravi, ki je čevijar in dela v veži hiše št. 17 v ulici Giulia. In temu je natvezal, da bi Manzetti rad dvignil nekaj denarja, ne da bi to vedela njegova žena. Ker se pa knjižica glasi ravno na ime žene, nočejo na pošti dati denarja družumu, nego ženi. Na pošti pa ne poznajo ne Man-

zettijske ne Bravijeve žene. Naj bi torej šla na pošto ta poslednja in dvignila denar. Bravi je bil pa pred več časom izročil Filipu blago za obleko, katere mu pa Filip ni nikdar prinesel in zato je Bravi dvomil o Filipovi poštenosti ter ni hotel privoliti, da bi šla njegova žena na pošto po denar.

No, za njima sta prišla na policijo tudi brata Egist in Liberto Bravi. Prvi je Filipu izročil komad blaga za obleko, vreden 50 K, drugi mu je dal svojo zlato uro, da jo Filip zastavi in si ta denar izposodi. Filip je za stavil tudi zastavni listek za 6 kron. Tako je prišel Liberto ob uro. Brivec Aleks. Rocchi, stanujoči v ulici dell'Acquedotto št. 59 in Herman Cecconi, stanujoči v ulici Rapiccio 3, sta prijavi, da sta izročila Filipu, prvi blago v vrednosti 42 F, drugi v vrednosti 50 K. Anton Natali, stanujoči v hiši št. 4 na trgu Carlo Goldoni je jamčil za Filipa pri tvrdki Singer za šivalni stroj, ki ga je Filip vzel proti plačevanju na obroke; Filip je pred begom iz Trsta stroj zastavil. Vrhu tega je Filip pri kličmarju Urbanu Kokal v ulici dell'Acquedotto zajel in zapl 16 kron, kar pa ni plačal.

Zbesneli tat. Predsinočnjim ob 6. uri je neki uzmovič vzel 2 omota barhanta na vratih prodajalnice ga Justa Cahamina v ulici Giochino Rossini št. 30. To je pa videl agent prodajalca Marij Gabaj. Povedal je to takoj gospodarju in oba sta zdirjala za tatom. Na tem lovu se jima je pridružilo več družih ljudi in na trgu sv. Katerine je neki redar prijel bežečega tatu, ki je bil pa že prej vrgel proč oba omota barhanta. Ko sta prišla do redarja in do tatu Rahamin in Gabaj in sta redarju povedala, zakaj da sta aretovanega lovila, se je ta poslednji zakadil proti njima in je Gabaja prijel za roko ter ga vgriznil do krvi. Za tem je začel vdarjati po redarju, se vrgel na tla in bil in brcal krog sebe. Prišla sta še dva druga redarja: enega teh je brenil v roko, drugega je pa prijel za pesi in mu strgal suknjo. Še le s pomočjo družih ljudi je bilo možno zbesneliega tatu aretovati in ga odvesti na policijo, kjer je dejal, da je 22-letni Fran Lanzetta in da stanuje pri sv. Jakobu. A policija sumi, da to ni njegovo pravo ime. Barhant, ki ga je hotel vkrasti, je vreden kakih 30 kron.

Koledar in vreme. — Danes: Saba opat. — Jutri: Miklavž škof. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 9° Cels. — Vreme včeraj: Dež, burja.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno, in deževno. Hladni vetrovi. Temperatura malo spremenjena. Počasno boljšanje.

Društvene vesti.

V nedeljo torej nastopi „Čitalnica“ pri sv. Jakobu prvič z velikim koncertom. In kako agilna je ta mladina! Kjer kličejo narodne dolžnosti, tam je ona vedno v prvih vrstah. Koliko žrtvuje tu vrla mladina za razne narodne svrhe. In take mladine naj bi mi ne podpirali? Dolžnost vseh rodoljubov je, da jo podpirajo; zato naj nihče ne zamudi posetitije koncerta dne 8 decembra v gledal. dvorani „Nar. doma“, s tem koncertom se odloči

Slavna The Salus Company Trst, Poskusil sem Vašo Chinina Salus, in prepričan sem se, da je ta izdelek, vrhu tega da je jako čistilno sredstvo za glavo, tudi izvrstno sredstvo za raščo lasi. Spoštovanjem dr. Gelmi Antonio, ranocelnik, Vivaro, 26. novembra 1907.

Dr. ERNEST MENZEL specialist za otroške bolezni prej asistent otroške bolnišnice dunaj. poliklinike sprema od 4.-5. popol. :: TRST :: Trg Sv. Caterina šte. 2.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH. Najuspešnejše sredstvo proti revmatizmu in protinu prirejena v Trstu Rafaja Godina, lekarna „Sita Madonna della Salute“ od lekarnarjev: sv. Jakobu in Jacipa Godina, lekarna „S. Iyer“, Farvato. Tekočina GODINA

Trgovina s pohištvo Peter Jeraj Trgovina s pohištvo ulica Vincenzo Bellini 13 ter vogal ulica Sv. Katerine **Pohištvo od navadne do najfineje vrste** in po jako nizkih cenah.

Ako hočete, da Vam lasje zrastejo in postanejo lepi. Ako hočete, da Vam ne bodo lasje izpadali, Ako hočete odpraviti z glave luskino, rabite edino le znamenito **CHININA :: SALUS** Na prodaj v parfimerijah, mirodilnicah in brivnicah v buteljkah po **K 1.20 in K 1.80.** Paziti je na ponarejanja.

Mnenje gospoda dra. GAMPP-a primarija oddelka za zdravljenje oči v bolnišnici v Solnemgradu **Gospod J. SERRAVALLO TRST** Z največim veseljem potrjujem, da rabim Vaše **ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo)** v takih slučajih bolezni na očeh, katerim je posledica malokrvnost, in da asežem z Vašim vinom izvrstne vspehe. Rabim tem rajši to zdravilo, ker je radi jemljejo in preprenažajo toliko otroci kolikor odrasli. **SOLNOGRAD, 4. septembra 1905. Dr. GAMPP.**

MLEKO. Tržaška tvrdka prvega reda želi stopiti v zvezo s kako mlekarno, katera bi zalagala to tvrdko s mlekom proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe v nemškem ali italijanskem jeziku na „Inseratni oddelk Edinosti pod „MILCH-ABNAHME“.

Sadjerejci! — **Sadno drevje** sadite v jeseni, ne spomladi. Mnogo tisoč cepljenih jablan, hrusk in češenj po nizki ceni prodaja sadjarsko društvo v Bihembergu. 1367

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi **Kollar & Breitner** Tovarne: Katram, Asphalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd. **Grossol** za sedaj priznano kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaltnih kartonih, skrilnih ploščah in vsakovrtnem lamarinu. Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbelna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opolna olja, mast za stroje, masla za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagono, mast-vaselina za kože, mast za orožje, voščilo za čevlje itd. **Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Montaleone) pri Trstu.**

SLOVENCIM NE ZAMUDITE OBISKATI **Pariško prodajalnico obuvala :: :: ::** Trst ul. S. Antonio št. 4 (hiša Terni) **(Calzoleria Parigina)** kjer najdete vsaki dan nove dohode najlepšega obuvala za gospode, gospé in otroke. Največja eleganca, cene zmerne, blago prve vrste

HOTEL BALKAN 76 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopalni Pečnjak & Jugi **HOTEL BALKAN**

bodoče delovanje „Čitalnice“. Zato pa v nedeljo vsi na koncert! Rodoljub.
Veselični odsek Trg. izobr. društva vabi najljubše vse cenj. g. in g. ene k plesni vaji, ki se vrši, kakor običajno, danes ob 8. uri zvečer v vel. društveni dvorani, ul. S. Francesco št. 2, I. nad.

Vesti iz Goriške.

x. **Nesreča ali samomor?** Iz Gradiške se nam poroča: Pred stirnajstimi dnevi je bil tukajšnji 1. stotnji 29. lovskega batalijona premeščen 26-letni računarski podčastnik Emanuel Modricky, rodom iz Mlade Boleslave, ter nastanjen v stolni ulici št. 80. V ponedeljek je prišla za njim njegova zaročnica. Ker je bila od dolge poti utrujena, šla sta oba zgodaj počivat. Ob 7^{1/2} čuli so gostje v nasprotni krčmi iz podčastniškega stanovanja, sestoječega iz sobe in kuhinje, klicati na pomoč. Ker so bila vrata od znotraj zaprta, so te vlomili in zagledali oba ležati na tleh brez zavestna, na sredi sobe pa navadno grevnico, napolnjeno z gorečim premogom, a soba je bila polna oglečene kisline. Oba so hitro prenesli na plano; ona je še dihala, Modricky se je bil pa že zadušil. Pribiteli so trije zdravniki in vporabili vsa sredstva, da bi ju rešili; posrečilo se jim je pa le žensko pripraviti do zavesti. Ni še dognano, ali sta grevnico postavila v sobo le za ogretje, ali z namenom, da se usmrtita.

Vesti iz Istre.

Velika tatvina v Puli. V noči od ponedeljka na torek so neznanj lopovi prevrtili blagajno v kleti g. A. Trančiča ter mu odnesli okoli 6000 kron; odčepili so potem sode ter iztočili okoli 624 hektolitrov vina in vse olje v zalogi. Klet je tik občinske strazarnice.

Književnost in umetnost

Koncert sester Černecki, ki se je vršil sinoči v dvorani „Schillerverein“-a je privabil tja mnogobrojno občinstvo slovansko, nemško in italijansko. Naglašamo slovansko na prvem mestu, kajti tržaški Slovani so si znač storili svojo dolžnost v polni meri, kajti tvorili so v napolnjeni dvorani večino. In žal jim ni bilo, da so se odzvali tako častno pozivu ruskih umetnic; glasbeni užitek, ki sta ga podala sestri Vera in Nadežda Černecki i poslušalcem je bil popolen. Ko pišemo te vrste stojimo še pod kolosalnim vtisom koncerta; še nam donita po ušesih glasba in petje, ki smo jih slišali ter ne dovolj jeta razburjenemu duhu, da uveljavljamo svoje pravice mirne kritike. Radi tega naj ne pričakujejo naši čitatelji od nas strokovne ni podrobne ocene sinočnega tri mfa ruskih umetnic, ter naj se zadovolje za danes s tem, da jim podamo le na kratko splošne vtise.

Najprej nam je konstatirati, da sta umetnici v polni meri vpravičili dober glas, ki ja je spremljal ter jima sledil povsodi po Evropi, kjer ste nastopili. Gospa Vera Černecka stoji pač na vrhuncu umetništva na glasovirju in po vsej pravici so jo na Dunaju primerjali z Rubinsteinom, dočim so jo v Pragi nazvali Kubelikom na glasovirju, nad katerim vlada uprav neomejeno. Z občudovanja vredno sigurnostjo spaja tako nedosežno umetnost v izražanju najkrepkejših in najnežnejših glasbenih učinkov, da je poslušalec kar omamljen. Ona proizvaja iz glasovirja naravnost neverjetno obilico glasov, kakor da bi imela ne dve, nego štiri roke, pri tem pa obvladuje najteže polifonične pasaje s sigurnostjo, ki se ji mora vsakdo diviti. V Bachovi „Toccata et fugue“ smo občudovali krepek vdar zajedno z spretnim izvajanjem težkih fug, v Chopinovem „Nocturne op. 27.“ nežnost, v „Marche funebre“ istega skladatelja pianissimo, ki je napravljval vtis, kakor, da se čuje žalobno koračnico iz daljave, v Schubertovem šumskem kralju (Erlkönig) je umetnica iz glasovirja uprav čarala demone (strahove), v Pabstovi parafrazi na Čajkovskega „Onegin-a“ smo čuli enkrat padati zlate kaplje na kovinasta tla, tako čista je bila igra v visokih glasovih, dočim je za tem glasovir pod krpkini udari rok umetnice vprav grmel. V Griegovi koračnici gnomov se je uprav čulo capljanje gorskih duhov, a v Rubinsteinovi barkaroli nas je umetnica kar očarala z ljubkim in finim igranjem. Vspah gospe Vere Černecki je bil popolen, a navdušeno občinstvo jo je nagradilo po vsaki točki z burnim aplavzom. A tudi sestra ji Nadežda je imela s svojim v istini fenomenalnim glasom, kakor ga označajo kritike iz družih mest, ne manji vspeh.

Ta umetnica se iztiče se silnim, ali vendar z baržunasto mehkim glasom. Polno kakor iz orgelj doné njeni globoki glasovi, dočim se visoki glasovi odlikujejo z nenavadno silo in čistostjo, pri vsem pa smo občudovali zvonkost intonacije. Iz najviše lege zna umetnica zdrkniti do najnižje lege, ne da bi trpela čistost in polnota glasa, ne da bi se glas pri tem prelomil. Kar podaje tej umetnici neko posebnost, je njen živahen temperament. Pela je težko Glinkovo arijo iz opere „Življenje za carja“, Bambergovo indijsko pesem, Rubinsteinovo „Asro“ in „Pandro“, Saint-Saensovo arijo iz „Sansona in Dalile“, Schumannovo pesem „Oba grenadirja“, Tostijevo ro-

manco „Penso“ in Bizetovo arijo „Carmen“. „Asro“ je pela v nemškem a Tostijevo romanco v italijanskem, vse druga pesmi pa v svojem maternem ruskem jeziku. Težko se nam je odločiti, katere pesmi izvajanju bi dali prednost; vendar lahko rečemo, da je napravilo poseben vtis izvajanje pesmi „Asra“, „Pandro“, „Oba grenadirja“, in „Carmen“. Tudi Nadežda Černecki je nadarilo navdušeno občinstvo z obilnim ploskanjem ter sta bila obema umetnicama podarjena mej koncertom dva krasna venca.

Kakor pišemo na drugem mestu nastopiti umetnici v soboto na Gregorčičevem večeru.

Vera in Nadežda Černecki na Gregorčičevem večeru. Ruski umetnici Vera in Nadežda Černecki, ki sta slavili sinoči v dvorani „Schillerverein“-a sijajen triumf nastopita v soboto zvečer v „Narodnem domu“ na Gregorčičevem večeru, ki ga priredi ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija v korist iste družbe in za Gregorčičev spomenik. Umetnici bi bili radi nastopili v „Narodnem domu“, ali slučajno po nesporazumljenju je prišlo do tega, da sta nastopili v Schillerverein-u. Da se oddolžiti svojemu slovanskemu čuvstvu in obilni udeležbi tržaških Slovanov na sinočnem koncertu, sta se odločili umetnici, da nastopita na Gregorčičevem večeru vsaka s tremi točkami brezplačno. Ako bi ne zadostoval že kulturni namen tega večera, vspodbuditi mora še plemenit čin ruskih umetnic tržaške Slovenice, da prihite v soboto v „Narodni dom“ v polnem številu na pomoč naši družbi in v zahvalo ruskim umetnicama, ki naj poneseti iz Trsta prepričanje, da žive tukaj Slovani, ki ljubijo svoj rod in umetnost.

Razne vesti.

V Koreji se je nedavno izvršilo prvo ljudsko štetje. Naštali so v Koreji skupno 2,333.087 hiš in 9,781.671 prebivalcev. Moških je več nego ženskih, tako da je razmerje 117 : 100.

Praga šteje s predmestji Karlin, Smihov, Kralj, Vinogradi, Žižkov in Vršovice 473.062 duš. (Dne 30. junija 1907 jih je bilo glasom statističnega izkaza 470.906.)

Poljaki na Dunaju. Po uradni statistiki je na Dunaju 4346 Poljakov.

Slovaški župnik Hlinka je nastopil svojo kažen v Segedinu minolo soboto.

MALI OGLASI.
 Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; vsa notiskana beseda se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Trgovina z mešnim blagom, dobro ideča ustanovljena leta 1890, združena z žganjetocem, pekarijo in posebe gostilno, stojčca sredi trga, se odda v najem, oziroma proda. Eventuelno se proda s trgovino tudi prostorna enadstropna hiša z dvoriščem in malim vrtom in zraven stojiči dve stavbi za skladišča, remiso, dvornico in hleve. Železniška zveza zagotovljena. Pogoje pove lastnik in njegov Ivan ZELEN v Senožečah. 1559

Mož stiriintriidesetletni, vešč pisalnemu stroju Adier, išče v Trstu mesto pisarja pri odvetniku, v trgovini ali slično. -- A. TROBEC, Sv. Ivan - Trst. 1554

Fran Birs naznanja vsem svojim cenjenim gostom, da je odprl GOSTILNO „x GIRALDI, Piazza dell' Ospedale, vogal Pietà št. 1. 1522

Majcen Miloš Trst, ulica Leo št. 2, priporoča svojo mizarako delavnico. 857

Proda se nov pletilni stroj za nogovince po nizki ceni. Naslov pove „Inseratni oddelek Edinosti“. 1569

Išče se srednjega mizarkega delavca. Naslov pove „Inseratni oddelek Edinosti“. 1572

OSMICO z vinom lastnega pridelka odpre v nedeljo dne 8. dec. Valentin Družina v najetih prostorih Ivana Peteros v Borštu št. 25. Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča. 1976

V najem se odda lepa meblirana soba z eno ali dvema posteljami. Ulica Fabbri št. 1, III. n. 1573

V Senožečah odda se takoj v najem lepa kovačija z lepim stanovanjem v isti hiši, eventuelno je to na prodaj. Hiša je ob glavni cesti na jako primernem kraju; kovača v Senožečah ni dosedaj nobenega. Pogoje se izvejo pri udovi Čehovin v Senožečah. 1553

F. Pertot urar
 Trst, ulica Poste Nuove 9
 Zepne ure najboljših tovarn
 Najnovejše stenske ure. Izbor ur za birma darila. Popravlja po zelo nizkih cenah.

OBRTNO IN KONSUMNO DRUŠTVO SV. IVAN (pri cerkvi)
 registrovana zadruga z omejenim poroštvom
 javlja slavnemu občinstvu, da je svoje prostore
preustrojilo v najnovšem sloju.
 Ima na razpolago veliko dvorano v pritličju, najmodernejši pivski salon ter tri sobe rezervirane za krste poroke in društvene sestanke.
 Poči domače vino, istrsko črno, belo vipavsko, kraški teran in refošk v buteljkah.
 Za obilni obisk se priporoča **NAČELSTVO.**

Mirodilnica Gius. Macorin, Trst
 Piazza Carlo Goldoni 6
 Zaloga barv, povlakov, oljev, čopičev.
 Specijaliteta parfimerije. Prah za skisano vino.

Prvi valjčni mlin Josefa Krausa sinovi
 Delniška družba v Osjeku.
Glavno zastopstvo
 za Trst, okolico, Istro, Goriško in Dalmacijo
Friderik Schwarz, Trst
 ulica Valdirivo št. 3
 TELEFON 945

Ljudska posojil. in hranilnica za tržaško občino
 v s. Ivanu pri Trstu regist. zadruga z neomejenim poroštvom.
 javlja, da se je preselila v „DOM“ „Obrotnega in konsumnega društva“ št. 810 (pri cerkvi) sv. Ivan.
 Uradne ure: vsaki dan od 11.—12. dop. in 5.—7. popol., ob nedeljah 11.—12. Ob praznikih se ne uraduje.
 Hranilne vloge obrestuje po 4^{1/2}%. Na 60 dnevno odpoved po 4^{3/4}%.
 Pri višjih vlogah se po dogovoru tudi zvišajo obresti. — Rentni davek plačuje zavod.
Priporoča se domače hranilnice (Nabiralnike)
 Zavod daje posojila na osebni kredit in vknjižbo. **NAČELSTVO.**

Tovarna pohištva Aleksand. Levi Minzi
 ulica della Tesca št. 46
ZALOGA:
Piazza Rosario št. 1
 Katalogi načrti in proračuni
 NA ZAHTEVO.

Via Farneto št. 3
 V novi prodajalnici igrač in drobnarij se nahaja vedno
VELIKA IZBERA
 glavnikov, torbic, ročnih torbic, raznih lišpov, predmetov za darove, finih dišav po nizki ceni, ter pisarniških predmetov in izbrana zaloga krasnih razglednic
Via Farneto št. 3

ROGERIJA Josip Zigon
 Filijalka na Proseku št. 146
 Izbor drog, barv, čopičev, pekarni parfumov, fin. mila. — Zaloga mizaralne vede, roka za parketa, za mizale pripravljeno sirupa tamariče, malinoveca itd. itd.

UMETNI ZOBJE
 Plombiranje zobov.
Izdiranje zobov brez vsake bolečine
 v zobarskem kabinetu
Dr. J. Čermák in G. Juscher
TRST
 ulica della Casarina št. 13, II. nadst.

Restavracija Finding
 (ALL'ORSO BIANCO)
 ulica Gologna št. 9-13.
 Velik prostor s plesno dvorano, vrtom, kegljiščem, biljardom Seiffert igralno sobo. Separatna sobana za klube in društva. Najpripravnejši lokal za zborovanja društvene zabave, ženitovanjske pojedine itd. itd. Vsako nedeljo in četrtek plesna zabava pri kateri svira orkester.
 — — — Prostor za 1000 oseb. — — —

Restavracija Milano
 Ulica Stadion št. 10
 danes ob 7. uri zvečer
veliki koncert dunajskih dam.

BOGOMIL PINO
 bivši urar v Sežan
 ima svojo novo
prodajalnico ur
 v TRSTU
 ulica Vincenzo Bellini št. 13
 naproti cerkve sv. Antonia novega
 Prodaja vsakovrstne ure in popravlja iste po zmernih cenah in z jamstvom.

VELIKA IZBERA
 vsakovrstnega
manifakturnega blaga
 in izdelanega blaga za ženske
proti plačilu
na mesečne obroke
Katz, Trst ulica Madonnina št. 11,